

BÁNFI TAMÁS 60 ÉVES

A Közgazdaságtudományi Kar Pénzügy Tanszékének vezetője, Bánfi Tamás idén tavasszal ünnepelte 60. születésnapját. Ebből az alkalomból a Pénzügyi és Számviteli Intézet és a Heller Farkas Szakkollégium konferenciát rendezett, amelyen Antal László, László Csaba és Surányi György tartott előadást. Emellett a Köz-Gazdaság szerkesztősége több pénzügyi szakembert is felkért arra, hogy tegye közzé gondolatait Bánfi Tamás oktatói, tanszékvezetői és szakmai munkásságáról. Ezek természetesen szubjektív megnyilvánulások, nem tekinthetők a szerkesztőség állásfoglalásának, de jelzések lehetnek egy fontos eddigi életmű megítélése szempontjából.

BÁCSKAI TAMÁS

EGYETEMI TANÁR

Bánfi Tamás a Hágelmayer István teremtette iskola tagjaként az 1970-es évek derekán bekapcsolódott a hazai pénzügyi közvetítés kritikai szemléletű oktatásába (Útmutató a pénzügyek tanulmányozásához).

Csakhamar felismerte, hogy a hazai reformok végső soron betorkollnak majd a fejlett világ modern piacgazdasági és pénzügyi intézményrendszerébe, s meg kell ismertetni a szakközönséggel a tőkepiac és a nagyvállalati pénzgazdálkodás hazai meghonosításának szükséges voltát, előkészítési folyamatát. Ezt a nagy munkát *Sulyok-Pap Márta és Száz János* segítségével végezte el, akik a korszerű nyugati szakirodalom meghonosításában (beleértve a magyar terminológia kialakítását is), továbbá a pénzügyi folyamatok kvantifikálásában és a hazai tőkepiac megteremtésében töltöttek be kimagasló szerepet. E tevékenységek monografikus publikációkon keresztül egyetemes, rendszeres pénzügygazdaságtani tankönyvekhez vezettek el.

Bánfi Tamás mozgósította az akkor fiatal pénzügyi vezetőket olyan alapítvány létesítésére, amely anyagilag lehetővé tette a legtehetségesebb végzős hallgatók megtartását a tanszéken, továbbá azt, hogy kimagasló szakemberek adjanak elő és írjanak tankönyvrészleteket, s a pénzügyi oktatás megfelelő számítástechnikai háttérrel rendelkezzen. Az új szellemi tartalom tagoltságának megfelelő szervezeti (intézeti és tanszéki) keretek létrehozása elsősorban Bánfi Tamás érdeme.

Végső soron az egyetem fakultás-értékű, keresett intézetét sikerült megteremtenie.

CSÁNYI SÁNDOR

ELNÖK-VEZÉRIGAZGATÓ, OTP BANK NYRT.

Amit mérni tudsz, az megítélhető – szól a vállalati vezetők körében elterjedt gondolat. Az egyetemi tanárok eredményességéről gondolkodva sokszor a gyakorlattól távol eső témák felsorolása, szűk körnek szóló szakmai folyóiratok irodalomjegyzékei

sejlenek fel. A magyarországi pénzügyi életben szereplők között kevesen lehetnek olyanok, akik ne hallottak volna Bánfi Tamás pénzügyi kutatómunkáiról, az aranystandard rendszerről megfogalmazott meglátásairól. Én Tamás harmincöt éves szakmai pályafutásából mégis inkább munkájának tényleges gyakorlati alkalmazását, tudományos, gazdaságpolitikai hatását és az „újkori” magyar közgazdász-nemzedék gondolkodását formáló oktatási tevékenységét emelem ki.

A mai magyar monetáris politika meghatározó személyiségei közül többen kerültek ki a Tamás vezette szakmai műhelyből. A Tanár Úr gazdaságpolitikai befolyását formálisan is megerősítette tagsága a Monetáris Tanácsban 2005-től. Több százan dolgoznak ma a vállalati szférában olyanok, akik néhány éve még a Közgáz Pénzügy Tanszékének előadásain koptatták a padokat. Az ünnepi alkalom kapcsán összeszámoztuk, 1988 óta – amióta Bánfi Tamás vezeti a tanszéket – az OTP Bank közel 250 munkatársa hallgatott az egyetemen pénzügyi alapozó előadásokat, közülük hatvanan pedig a pénzügy szakirányon szerezték diplomájukat. Ők ma az OTP Bank döntéshozói, döntéselőkészítői. Úgy gondolom, az ő felkészítésükkel a Pénzügy Tanszék és Bánfi Tamás jelentősen hozzájárult ahhoz a sikerhez, amelyet az OTP Bankkal az elmúlt 15 évben elértünk.

LÁSZLÓ CSABA

CÍMZETES EGYETEMI TANÁR, VOLT PÉNZÜGYMINISZTER, ADÓTANÁCSADÓ PARTNER

A nyolcvanas évek elején jártam a Közgázra és Tamást már akkor mint a pénzügyi tudományok guruját emlegették. Agrárszakos hallgatóként mi ezen tudományoknak még a közelébe sem kerülhattünk. Szomorkodtunk is emiatt eleget.

Később a doktorimnál követtem el azt a „bűntettet”, hogy minden idők leghosszabb dolgozatát nyújtottam be. Tamás – lehet, hogy a többi kollégát akarta megkímélni azáltal, hogy magára vállalta a bíráló szerepét, de – az utolsó betűig nemcsak elolvasta amit írtam, hanem hihetetlen éleslátással mutatott rá a hiányosságokra.

Számomra a tanszék működése is példamutató. Megőrizni a hagyományokat, megőrizni azon professzorok: *Riesz Miklós*, *Hagelmayer István*, *Sulyok-Pap Márta* emlékét, akik a tanszéken meghatározó tudósok és emberek voltak, ez mind nem lenne Tamás, az ember nélkül. A Pénzügy Tanszék ma a magyar gazdasági felsőoktatás legszínvonalasabb műhelye, naprakész a legkorszerűbb pénzügyi tudományokban is. Magam is büszke vagyok rá, hogy jó ideje itt taníthatok.

A színvonalat talán a legjobban mutatja: annak ellenére, hogy a pénzügy szakot az egyetemen a legnehezebbek között tartják számon, a hallgatók mégis a lábukkal szavaznak a tanszék mellett. Évek óta ide a legnagyobb a túljelentkezés.

Ha megnézzük, hogy az elmúlt évtizedek hallgatói az itt kapott tudással mire jutottak, akkor azt hiszem erre végképpen joggal lehet büszke Tamás. Mi pedig a legkevesebb, amit tehetünk, hogy ezt a születésnapja alkalmából, de minden más hétköznapon is megköszönjük.

Boldog születésnapot Tamás!

SURÁNYI GYÖRGY

ELNÖK, CIB BANK ZRT., VOLT JEGYBANKELNÖK

Bár már régen megalakult a Pénzügyi Intézet, számomra Tamás mindig is „csak” a Pénzügy Tanszék tanára, vezetője marad. Kerek évfordulók, jeles születésnapok mindig alkalmat teremtenek az emlékezésre. Különösen akkor, ha az első találkozás igen csak rendhagyó, s inkább csak az egyik fél számára volt meghatározó.

Leírni is nehéz: 34 éve történt. Külker szakos hallgató voltam. Ma már nehéz elképzelni, de akkor ez volt a divatos, az elit szak. Egy barátom tanácsára áthallgattam a pénzügy szak két előadására. A pénzügy szak akkori híre, társadalmi státusa, presztízse össze sem vethető a mai világban elfoglalt helyével. Érthető, hisz a tervgazdaságban, még annak módosított, reformált változatában sem lehetett kiemelt szerepe a pénzügyi koordinációnak. A két előadás azonban rabul ejtett, de egy életre. Az előadások a pénzügyt kissé elvont, de varázslatos világába vezettek. A pénzügyt persze nem önmagáért való tudomány. Ennek bázisán hamar eljutottunk a modern pénzügyi politika, a modern monetáris elméletek izgalmas világába. A két előadó, a pénzügyi elmélet és a pénzügyi politika ma már legendás előadója, *Hagelmayer István* és a tanszék egyik legfiatalabb, de már tudományos fokozattal rendelkező tagja, *Bánfi Tamás* volt. Tamás a *Riesz Miklós* és Hagelmayer István által elindított iskolának meghatározó és a mai napig következetes képviselője lett. Sokan vagyunk, akik tőlük, általuk tanultuk megérteni a pénzügyt nem is oly egyszerű világát. Pedig amikor Tamás előadásait hallgatja az ember, akkor minden olyan egyszerűnek, magától értetődőnek tűnik. Csak a legnagyobb pedagógusok, kutatók képesek arra, hogy az egyébként valóban összetett, bonyolult fogalmakat hihetetlenül egyszerűen, szellemesen adják elő. A könnyed előadások mögött persze rengeteg munka van. Aki ismeri Tamást, tudja: nincs olyan pénzügyi elméleti irodalmi forrás, amelyet ne ismerne, ami könyvtárában ne lenne fellelhető. A felhalmozott tudást roppant nehéz a mindennapok nyelvére lefordítani, s mégis mindig szakszerűnek maradni. Talán ez az egyik titka előadásai sikerének.

Ma nem lehet itthon olyan helyre menni, ahol ne találkozná az ember Tamás tanítványaival. Sokan és büszkén vallják magukat ilyennek. Pedig tudatosan kerül a csillogást, a közéleti reflektorfényt, vagy az elméleti (bocsánat, ha esetleg valaki sértve érezné magát) divatokat, blöfföket. Tanárként egyszerűen hihetetlen empátiával közeledik a diákok felé. Nemcsak professzorként, de barátként is, emberként is közel kerülhetünk hozzá. Reggel, délben, de éjjel is hívható, jön, segít, rendelkezésre áll. A mai világban ez bizony elég ritka. Persze ebben is a legendás pénzügyes múlt őrzője. Ennek lényege pedig nemcsak a szakma tisztelete, a tudás, az ismeret becsülete. Talán ennél is fontosabb: a folyamatok mögött mindig emberek vannak. A pénzügyes lét lényege – amit Tamás kiemelkedően képvisel – a megszerzett tudás nem öncélú villogtatása, hanem a tágra értelmezett közjóra való felhasználása.

Befejezésül még egy emlék: éppen harminc éve, egy budai kiskocsmában ünnepeltük Tamás harmincadik születésnapját. Magam államvizsga előtt álltam még. Azóta sok minden történt mindkettőnkkel. Egy dolog azonban nem változott, s ez a barátságunk. Biztos vagyok benne, hogy ez így lesz a következő harminc évben is.

KONFERENCIA AZ ÜNNEPELT TISZTELETÉRE

Bánfi Tamást 60. születésnapja alkalmából szakmai konferenciával ünnepelték munkatársai és a Heller Farkas Szakkollégium.

László Csaba a rendszerváltás óta eltelt időszak költségvetés-politikájának lényegi elemeit tárgyalta. Megállapította, hogy a rendszerváltással a költségvetés tervezése és ellenőrzése intézményi és jogszabályi szempontból hatékonyabbá vált az azt megelőző időszakhoz képest. Az ország nyugati integrációja kikényszerítette azoknak a költségvetési eszközöknek a felszámolását (különböző alapok, MNB deficitfinanszírozása stb.) amelyek akadályozták az átláthatóságot. Az elmúlt 17 évben viszont nem sikerült a jogszabályi környezethez maradéktalanul igazodni képes apparátust kialakítani. Az ellenőrzés annak ellenére nem elég hatékony, hogy megszülettek az erre hivatott intézmények. László Csaba mellett érvelt, hogy a pénzügyi igazgatás hatékonyságát szemléletváltással növeljék. Szorgalmazta az ehhez szükséges további gazdaságpolitikai, jogi és igazgatási lépéseket.

Surányi György előadásában a maastrichti kritériumok gazdaságpolitikai értékelésével, és ezek hazai megközelítésével foglalkozott. Előadása elején leszögezte, hogy az euró bevezetése megkerülhetetlen, előnyeit nem lehet megkérdőjelezni. Ugyanakkor ebből nem következik, hogy a maastrichti kritériumokat maradéktalanul be kellene tartani. Makroökonómiai összefüggésekkel gazdagon alátámasztott érvelése szerint a kritériumok nem tükrözik az alapvető célt, a felzárkóztatást, és az egységes gazdaságpolitikai irányítást, véleménye szerint a kritériumok olyan mesterséges, pusztán pénzügyi mutatókon alapuló összefüggések, amelyek a reál-konvergenciát nem segítik, sőt, sok esetben hátráltatják. Bár az kétségtelenül helyes követelmény volt az Európai Unió részéről, hogy a túlköltekezést korlátozzák, de erre a kritériumok nem alkalmasak. Surányi György javasolta, hogy európai szinten vessék fel a kritériumok újragondolását, korrekcióját az eurózóna stabilitása érdekében.

Harmadikként *Antal László* tartott előadást a nyugdíjrendszerről. Álláspontja szerint a nyugdíjrendszer jelenlegi formájában fenntarthatatlan. Olyan pénzügyi konstrukcióra van szükség, amelyik a romló demográfiai trendeket és az életszínvonal csökkenésének fenyegetését egyszerre tudja kezelni. Ehhez mindenképp elfogulatlan szakmai vitákra van szükség. Úgy látja, hogy főleg ez hiányzik a hazai szakmai közéletből, pedig az adatok elemzése, vizsgálata hozzásegíthetne a megfelelő megoldáshoz.

